

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/185607,Wyjazd-finalistow-konkursu-W-kregu-pamieci-i-prozy-lagrowej-wiezniarek-KL-Ravens.html>
27.04.2024, 10:16

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück” do Niemiec i odwiedzenie Miejsca Pamięci i Przestrogi Ravensbrück, 19 - 22 maja 2023

Swój pobyt w Miejscu Pamięci i Przestrogi Ravensbrück zainaugurowaliśmy w piątkowy wieczór, 19 maja. Wspólnie przeszliśmy pod Totengang – miejsce straceń i rozstrzeliwań więźniarek, w tym wielu polskich kobiet i dziewcząt. Złożyliśmy kwiaty, zapaliliśmy znicze oraz odmówiliśmy modlitwę za ofiary niemieckich zbrodni.

Najważniejszy dzień naszego wyjazdu edukacyjnego to ten, gdy możemy przejść przez teren obozu. Zwiedzanie rozpoczęliśmy w sobotę, 20 maja, od domu, w którym mieszkali komendanci wraz ze swoimi rodzinami. Następnie weszliśmy do budynku Komendantury, w którym obejrzelśmy wystawę stałą przedstawiającą historię obozu, eksponaty związane z więźniarkami, ich prace plastyczne, rękodzieło, rysunki, wiersze oraz sabotażyki – miniaturowe rzeźby. Wśród artefaktów znajdują się także tabliczki szamotowe, przekazane do Muzeum, a odnalezione podczas ekshumacji prowadzonych przez IPN na cmentarzu w Fürstenbergu w 2019 r. Na tabliczkach znalezionych przy urnach są wybite nazwiska, imiona i daty śmierci straconych. Cmentarz w Fürstenbergu jest punktem obowiązkowym każdej naszej wizyty w Niemczech. Tutaj odnaleziono urny z prochami więźniarek KL Ravensbrück. Odwiedziliśmy pomnik poświęcony Dziewczynom z Ravensbrück, na którym złożyliśmy wiązanek kwiatów i zapaliliśmy znicz. Poszliśmy także pod pomnik Marka Rzewuskiego, chłopca urodzonego 8 grudnia 1944 r. w obozie, który zmarł kilka dni przed końcem wojny. Jego grób jest dla nas symbolicznym miejscem upamiętniającym wszystkie dzieci urodzone w obozie, którym nie dane było przeżyć.

Kolejnym etapem naszej wizyty w Muzeum Miejsca Pamięci i Przestrogi Ravensbrück był teren obozu. Pod przewodnictwem Eweliny Małachowskiej, Marii Lorens oraz Michała Nuemanna przekroczyliśmy jego bramę. Wsłuchując się w słowa wspomnień więźniarek poznaliśmy historię bloków, kwarantanny, konspiracyjnego nauczania w czasie wielogodzinnych apeli czy pracy w przyobozowych szwalniach. Posłuchaliśmy o tym, jak więźniarki walczyły z głodem i strachem, jak wielką wartością była dla nich wiara i przyjaźń. Dzięki wspomnieniom „ze źródła”, czyli wprost od dzieci byłych więźniarek, mogliśmy dowiedzieć się o konspiracyjnych lekcjach geografii czy o monotonii pracy w komandach roboczych.

Zatrzymaliśmy się na chwilę w miejscu, gdzie w 1944 r. władze obozowe postawiły namiot, do którego włączano kobiety i dzieci przywiezione m.in. z powstańczej Warszawy. To tu wiele z nich zmarło z głodu, zimna, wycieńczenia i chorób.

Idąc wzdłuż Ściany Narodów, mineliśmy zbiorową mogiłę, w której znajdują się szczątki więźniów. Upamiętnia ich specjalna odmiana róży: Ravensbrücka Róża Zmartwychwstania. Następnie udaliśmy się w kierunku budynku krematorium. Tu na własne oczy zobaczyliśmy maszynę śmierci i unicestwienia. Na koniec przeszliśmy nad jezioro, pod pomnik Niosącej gdzie zapaliliśmy znicze i zrobiliśmy pamiątkowe zdjęcie.

Następnego dnia, w niedzielę, wyruszyliśmy do Berlina, by kontynuować wędrowkę po miejscach pamięci ofiar terroru hitlerowskich Niemiec. Naszym przewodnikiem był Paweł Woźniak, Polak mieszkający na co dzień w Berlinie, a prywatnie wielki pasjonat historii. Zaprowadził nas do Więzienia Plötzensee. Jest to wciąż czynne więzienie, ale też miejsce, w którym od 1936 r. wykonywano wyroki śmierci poprzez zgilotynowanie. Życie stracili tam m.in. Polacy – agenci pracujący na rzecz polskiego wywiadu czy żołnierze Armii Krajowej. W latach 1933–1945 w Plötzensee Niemcy zamordowali blisko 2900 więźniów z 20 krajów, w tym około 250 Polaków, ścinając toporem lub gilotyną lub przez powieszenie czy rozstrzelanie. Jeden z uczestników wyjazdu odczytał ostatni list polskiego więźnia skazanego na śmierć wysłany do rodziny.

Nasz przewodnik poprowadził nas dalej ulicami Berlina, odkrywając przed nami kolejne nieoczywiste historie związane z miastem. W parku przed gmachem parlamentu (Reichstag) posłuchaliśmy o dziejach tego miejsca: budynek zbudowany został na ziemiach należących niegdyś do hrabiego Atanazego Raczyńskiego, polskiego ziemianina. Następnie przeszliśmy przez Bramę Brandenburską, gdzie nie mogło zabraknąć wspólnego zdjęcia. Potem dotarliśmy do pomnika Pomordowanych Żydów Europy. Na zakończenie pobytu w Berlinie zwiedziliśmy jeszcze ruiny dawnej siedziby Gestapo, gdzie przetrzymywany i torturowany był m.in. gen. Stefan Rowecki „Grot” – komendant główny Armii Krajowej. Dziś stanowią one część Muzeum Topografii Terroru. W tym samym miejscu znajdują się także pozostałości po murze berlińskim – symbolu zimnej wojny, dzielącym Berlin i całe Niemcy przez prawie 30 lat. Na zakończenie dnia, po powrocie do Ravensbrück, tradycyjnie spotkaliśmy się pod Totengangiem gdzie odmówiliśmy wspólną modlitwę.

W niedzielny wieczór przyszedł czas podsumowań i pożegnań. Zakończyliśmy nasz wspólny pobyt w Muzeum Miejsca Pamięci i Prestrogi Ravensbrück. Podziękowaliśmy uczniom, nauczycielom, rodzicom i opiekunom za udział w projekcie. Mamy nadzieję, że był to dla wszystkich dobrze wykorzystany czas, który zaowocuje w przyszłości.

Wyjazd ufundowany został przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach.

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot.

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot.

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot.

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot.

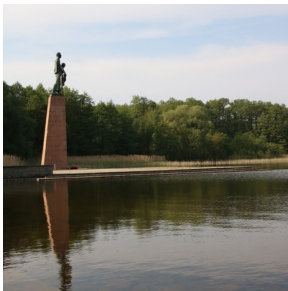
Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów konkursu „W kręgu pamięci i prozy lagrowej więźniarek KL Ravensbrück”. Fot. Urszula Gierasimiuk/IPN

Wyjazd finalistów
konkursu „W kręgu
pamięci i prozy
lagrowej więźniarek KL
Ravensbrück”. Fot.
Urszula Gierasimiuk/IPN